

Waddenfonds flink onder vuur in kritisch rapport

ATZE JAN DE VRIES

LEEWARDEN Belangenverstrengeling, geen toetsing op effectiviteit, veel geld overhouden. Het Waddenfonds ligt weer eens onder een vergrootglas.

Een pittig onderzoek? „Ja, zo mag je dat wel zeggen”, zegt Peter Polhuis van de Noordelijke Rekenkamer (NRK). „We leggen de drie provinciale staten een aantal forse bevindingen voor.”

Een bericht van eind 2016. Het provinciebestuur van Friesland wil een nieuw sluiscomplex in de Afsluitdijk bij Kornwerderzand. Gedeputeerde Klaas Kielstra kondigt aan dat hij het Waddenfonds een miljoenbijdrage zal vragen. Hij zit zelf in het dagelijks bestuur van dat fonds, samen met collega's van de provincies Groningen en Noord-Holland. In die provincies komen vergelijkbare situaties voor.

Twee provinciale rekenkamers - de NRK in Assen en de Randstedelijke Rekenkamer in Amsterdam - wijzen in een gisteren gepubliceerd onderzoek op een groeiend risico van wat zij als belangenverstrengeling betitelen.

Ze noemen niet het voorbeeld van de sluis, maar spreken in het algemeen van projecten die door een of meer provincies worden gewenst en waarvoor vervolgens bij het Waddenfonds een subsidieverzoek binnenkomt. Met de pet van Waddenfondsbestuurder op zijn het diezelfde provinciebestuurders die vervolgens over zo'n verzoek moeten beslissen.

Eind 2016 is voor het Waddenfonds een investeringskader voor grote projecten tot stand gekomen. Het legt beslag op tweederde van het geld dat nog beschikbaar is. Binnen dat kader zal die belangenverstrengeling zich voordoen, waarschuwen de rekenkamers. Het gevolg is dat het Waddenfonds gebruikt wordt om regulier provinciaal beleid te financieren, waarvoor het niet bedoeld is. Polhuis: „Dit heeft onze grote zorg.”

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds ziet dat risico niet, zegt voorzitter Henk Staghouwer, tevens gedeputeerde in Groningen. „De organisatie van het Waddenfonds is onafhankelijk van de provincies. Het investeringskader is bedoeld om meerdere geldstromen (uit meerdere bronnen, red.) bij el-

Een pittig onderzoek? 'Ja, zo mag je dat wel zeggen'

kaar te brengen. Daar zit een balans in. Provincies zullen nooit op eigen houtje een project indienen.”

Het kabinet besloot in 2005 tot de oprichting van het Waddenfonds voor natuurherstel en economische versterking. Er zat 800 miljoen in. Aanvankelijk beheerde het rijk deze pot, maar per 1 januari 2012 is die gedecentraliseerd naar de drie provincies met toen nog 562 miljoen in kas voor de periode 2012-2026.

De rekenkamers kraken meer noten:

- Er is nog altijd geen goed systeem ontwikkeld om te beoordelen of het geld effectief wordt ingezet. In 2012 is daar al door rekenkamers om gevraagd. „Daar moet je nu echt eens haast mee maken”, zegt Polhuis. Hij vraagt zich af waarom de Waddenacademie, een uit het Waddenfonds

betaalde organisatie, hier geen grotere rol speelt.

- Het duurt vaak lang om projecten naar de eindstreep te brengen. In de periode 2012-2016 is aan 125 projecten subsidie toegekend. Daarvan waren er begin vorig jaar 28 afgerond. „Relatief weinig”, vinden de rekenkamers.

- De algemene reserve is sinds 2013 toegenomen tot 60 miljoen. „Een onderuitputting van beschikbare middelen”, zeggen de rekenkamers. Als dat doorgaat, is het fonds te groot voor de investeringsbehoefte van het wadengebied. Ze adviseren de provincies om daar uiterlijk in 2024 een oplossing voor te verzinnen.

- Het Waddenfonds stelt de eis dat projecten waarvoor subsidie is gevraagd 'obstakelvrij' moeten zijn. Ze moeten snel in de uitvoering kunnen komen. Maar in de praktijk is dat „zelden het geval”. Dan ontbreekt het bijvoorbeeld aan vergunningen, aan politiek draagvlak, of eigendom van grond. Aanvragers melden moeilijkheden niet altijd en het Waddenfonds reageert niet altijd op wél genoemde hindernissen.

pagina 3: Nog dit jaar effectiviteitstoets